

østlandsforskning
Eastern Norway Research Institute

ØF-notat 15/2014

Osloregionen

Kort om utvikling i befolkning og sysselsetting

av

Merethe Lerfald og Katrine Gløtvold-Solbu

Notat

Østlandsforskning er et forskningsinstitutt som ble etablert i 1984. Instituttet har siden 2011 vært organisert som et aksjeselskap med Hedmark fylkeskommune, Oppland fylkeskommune, Høgskolen i Lillehammer, Sparebanken Hedmark og Stiftelsen Østlandsforskning som eiere. Østlandsforskning er lokalisert på Lillehammer, men har også et kontor på Hamar.

Instituttet driver anvendt, tverrfaglig forskning og utvikling. Østlandsforskning er orientert mot en bred og sammensatt gruppe brukere. Den faglige virksomheten er konsentrert om to områder:

- Næringsliv og regional utvikling
- Velferd, organisasjon og kommunalforskning

Østlandsforskning viktigste oppdragsgivere er departementer, fylkeskommuner, kommuner, statlige etater, råd og utvalg, Norges forskningsråd, næringslivet og bransjeorganisasjoner.

ØF-notat 15/2014

Osloregionen

Kort om utvikling i befolkning og sysselsetting

av

Merethe Lurfald og Katrine Gløtvold-Solbu

Tittel: Osloregionen. Kort om utvikling i befolkning og sysselsetting

Forfatter: Merethe Lerfald og Katrine Gløtvold-Solbu

ØF-notat nr.: 15/2014

ISSN nr.: 0808-4653

Prosjektnummer: 1233

Prosjektnavn: Osloregionen

Oppdragsgiver: Region Värmland

Prosjektleder: Merethe Lerfald

Referat: Notatet gir utfyllende informasjon og dokumentasjon til ppt-presentasjonen som omfatter befolkningsutvikling og utvikling i sysselsettingen for Stor-Osloregionen og øvrige byregioner på Østlandet samt fylker på Østlandet. Det er gjennomført en Shift-andelsanalyse for Stor-Osloregionen.

Emneord: Befolkning, sysselsetting, næringsutvikling, shift-andelsanalyse, Stor-Osloregionen

Dato: September 2014

Antall sider: 32

Pris: Kr 90,-

Utgiver: Østlandsforskning
Postboks 223
2601 Lillehammer

Telefon 61 26 57 00
Telefaks 61 25 41 65
epost: post@ostforsk.no
<http://www.ostforsk.no>

Publikasjonen er vernet etter åndsverkloven. Eksemplarfremstilling utover til privatbruk, er bare tillatt når det er hjemlet i lov eller avtalt med Kopinor (www.kopinor.no). Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatnings- og straffeansvar.

FORORD

Østlandsforskning har på oppdrag fra Region Värmland utarbeidet en ppt-presentasjon som viser utvikling i befolkning og sysselsetting i Osloregionen.

Grunnlag og dokumentasjon er samlet i dette notatet.

Lillehammer, september 2014

Trude Hella Eide
Forskningsleder/

Merethe Lerfald
prosjektleder

Innhold

1	Innledning	7
1.1	Stor-Osloregionen	7
2	Befolkningsutvikling	11
2.1	Befolkningsutvikling 2000-2014.....	11
2.2	Befolkningsframskrivinger	15
3	Sysselsetting	17
3.1	Næringsstruktur og vekstkraft – skift-andelsanalyse.....	22
4	Sysselsetting og befolkningsutvikling	27
	Vedlegg 1: Stor-Osloregionen	29

Figurer

Figur 1.	Stor-Osloregionen og øvrige byregioner på Østlandet.	9
Figur 2.	Befolkningsendring 2000-2014. Prosent. Stor-Osloregionen og øvrige byregioner på Østlandet.	12
Figur 3.	Befolkningsutvikling 2000-2014. 2000=100.	13
Figur 4.	Befolkningsutvikling Stor-Osloregionen. 2000-2014.	14
Figur 5.	Befolkningsutvikling Osloregionen. 2000-2014. 2000=100	15
Figur 6.	Befolkningsframskrivinger. 2014-2040. 2014=100	16
Figur 7.	Befolkningsframskriving 2015-2040. Stor-Osloregionen.	17
Figur 8.	Befolkningsframskriving Stor-Osloregionen og den enkelte region. 2014-2040. MMMM	17
Figur 9.	Utvikling i antall arbeidsplasser i Oslo, Stor-Oslo og Norge, 2000-2013, indeks 2000=100.	19
Figur 10.	Endring i sysselsetting i perioden 2000-2014 (tilsvarer 4.kv 2013). Prosent.....	21
Figur 11.	Endring i sysselsetting og befolkning i perioden 2000-2014. Stor-Osloregionens delregioner og andre byregioner på Østlandet.....	27
Figur 12.	Endring i sysselsetting og befolkning i perioden 2002-2014. Oslo og fylker på Østlandet	28

Tabeller

Tabell 1.	Stor-Osloregionen. Delregioner. Kommuner, Folketall 2014. Folketall 2040 MMMM....	8
Tabell 2.	Befolkningsendring 2000-2014. Landet og Stor-Osloregionen.	14
Tabell 3:	Endringer i antall sysselsatte i perioden 2000-2013	20
Tabell 4:	Skift-andelsanalyse for Oslo, resten av Stor-Oslo og regionene som inngår i Stor-Oslo; Indre ring, Ytre ring, Mossere regionen og Drammensregionen.	23
Tabell 5:	Endringer i næringsstrukturen i Oslo og Stor-Oslo. Sysselsettingsendring 2008-2013 og konkurransekomponenten.....	25
Tabell 6:	Endringer i næringsstrukturen i regionene i Stor-Oslo; Indre ring, ytre ring, Mossere regionen og Drammensregionen. Sysselsettingsendring 2008-2013 og konkurransekomponenten.....	26

1 INNLEDNING

Østlandsforskning fikk 12. september forespørsel fra Region Värmland om vi kunne levere noe omkring:

1. «Osloregionens framtida befolkningsutveckling (samt bakåtblick kring hur det sett ut, har sett era kartor som visar att det är Osloregionen som växer)
2. Utvecklingen av Osloregionens framtida arbetsmarknad
3. Trender kring Norge och Osloregionens näringslivsutveckling»

Leveransen skulle gjennomføres innenfor en ramme på SEK 40 000 og innen 30.september.

Innenfor rammene for oppdraget har Østlandsforskning foreslått at følgende leveres:

1. Befolkningsutvikling; vise i figur(er) befolkningsutviklingen og framskrivinger av denne for Oslo og Stor-Osloregionen. Befolkningsutviklingen vil også bli presentert i kart.
2. Som er overgang mellom befolkning og sysselsetting – presenteres utviklingen i befolkning og sysselsetting for Oslo og stor-Oslo regionen.
3. Utviklingen i sysselsettingen siste 4 år sammenlignet med siste år for Oslo og stor-Oslo regionen.
4. Shift-andelsanalyser for Oslo sammenlignet med landet og gjøre tilsvarende for delregionene som inngår i stor-Oslo-regionen.

Østlandsforskning leverer en ppt-presentasjon hvor utfyllende informasjon og dokumentasjon framgår av dette notatet.

1.1 Stor-Osloregionen

Innledningsvis er det behov for å definere/avgrense Osloregionen. Vi har valgt å legge til grunn en definisjon og avgrensning som ble gjort i forbindelse med Storbymeldingen (St.meld.nr.31 (2002-2003)).

I forbindelse med Storbymeldingen (St.meld.nr.31(2002-2003)) ble det gjort et arbeid for å definere utvalgte byregioner. Av denne stortingsmeldingen framgår at det i dette arbeidet ble det definert 16 byregioner, hvorav 8 av disse på Østlandet. Alle byregionene er definert ved en bykommune med et utvalg av omlandskommuner rundt. Byregionene på Østlandet

er; Oslo, Drammensregionen, Mossregionen, Nedre Glommaregionen, Tønsbergregionen, Larvik/Sandefjordregionen, Grenland og Mjøsbyene. Osloregionen skiller seg fra de andre ved at omlandet til Oslo er videre delt opp i 6 delregioner innenfor en Indre og en Ytre ring rundt Oslo. Drammensregionen og Mossregionen er definert inn som en del av Stor-Osloregionen grunnet deres omlandsrelasjon til Oslo (se tabell 1). Stor-Osloregionen, slik denne framgår av tabell 1 er lagt til grunn for dette arbeidet. Stor-Osloregionen samt øvrige byregioner på Østlandet er presentert i kart, se figur.

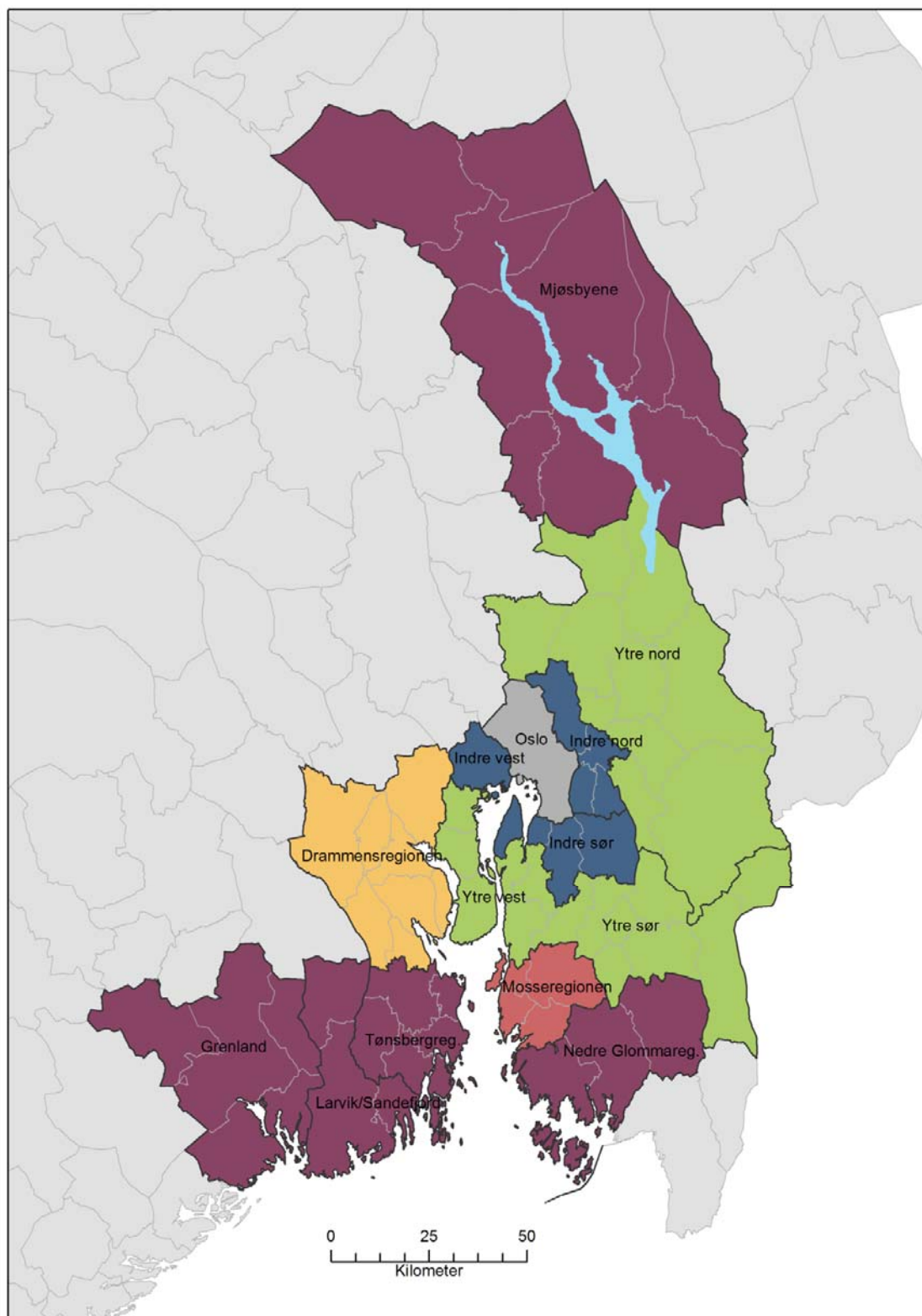
Tabell 1. Stor-Osloregionen. Delregioner. Kommuner, Folketall 2014. Folketall 2040 MMMM.

		Folketall 2014	Folketall 2040 MMMM	Forventet endring i prosent
Stor-Osloregionen	46 kommuner	1 520 817	1 987 825	31
Oslo	0301 Oslo	634 463	828 820	31
Indre ring	9 kommuner	328 384	415 564	27
Ytre ring	24 kommuner	337 197	452 893	34
Mossregionen	4 kommuner	58 491	73 608	26
Drammensregionen	8 kommuner	162 282	216 940	34

Kilde: St.meld.nr 31 (2002-2003) og SSB, statistikkbanken

I vedlegg 1 er det gitt en total oversikt per kommune som inngår i Stor-Osloregionen. I tillegg er det vist hvilke kommuner som inngår i de øvrige byregionene på Østlandet.

Figur 1. Stor-Osloregionen og øvrige byregioner på Østlandet.

Kilde: Østlandsforskning

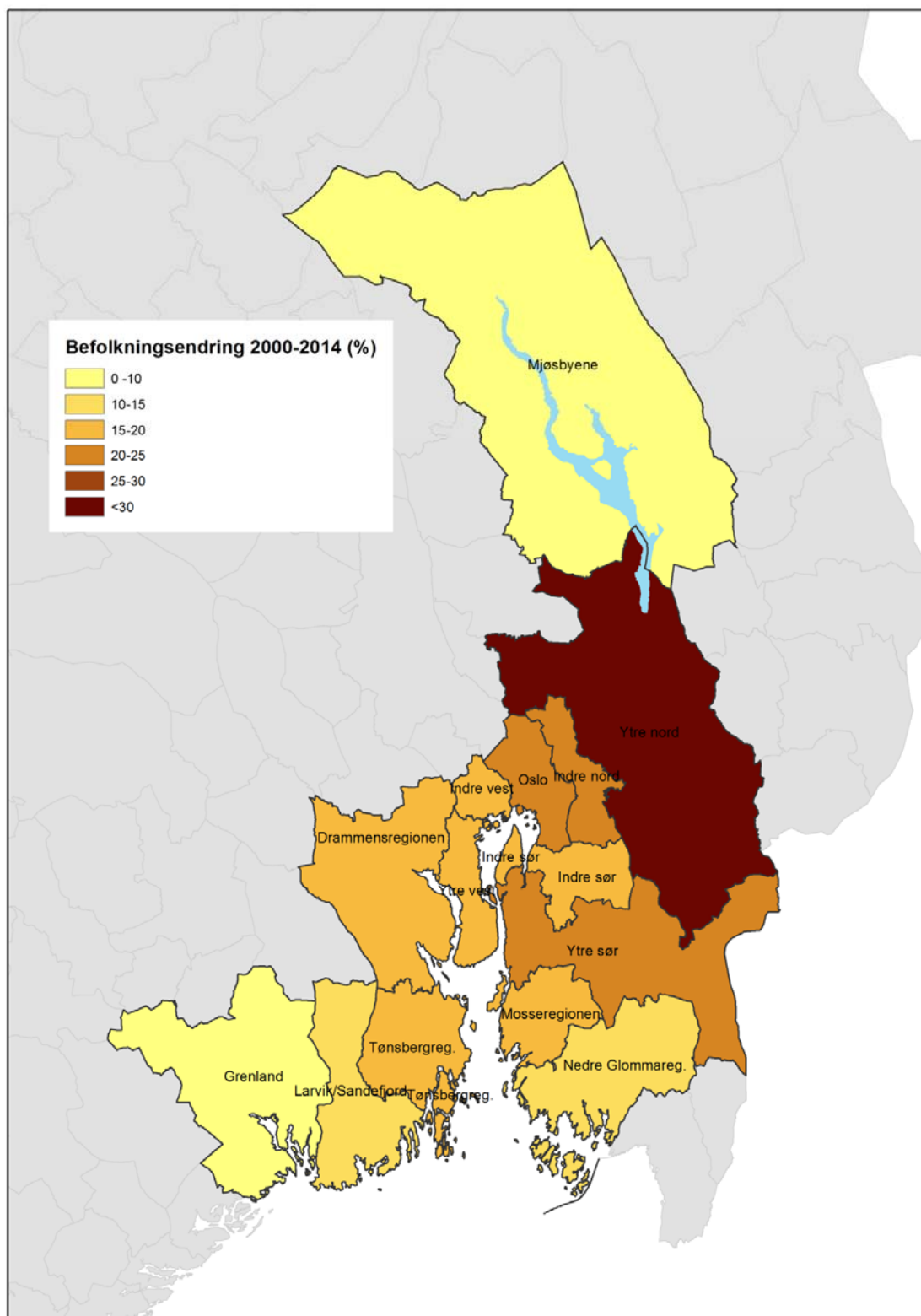

2 BEFOLKNINGSUTVIKLING

2.1 Befolkningsutvikling 2000-2014

Stor-Osloregionen omfatter en eller flere kommuner fra seks fylker (Østfold, Akershus, Hedmark, Oppland, Buskerud og Vestfold). Mens byregionene på Østlandet i tillegg til disse seks fylkene også omfatter Telemark. Befolkningsutviklingen i disse byregionene framgår av figur 2.

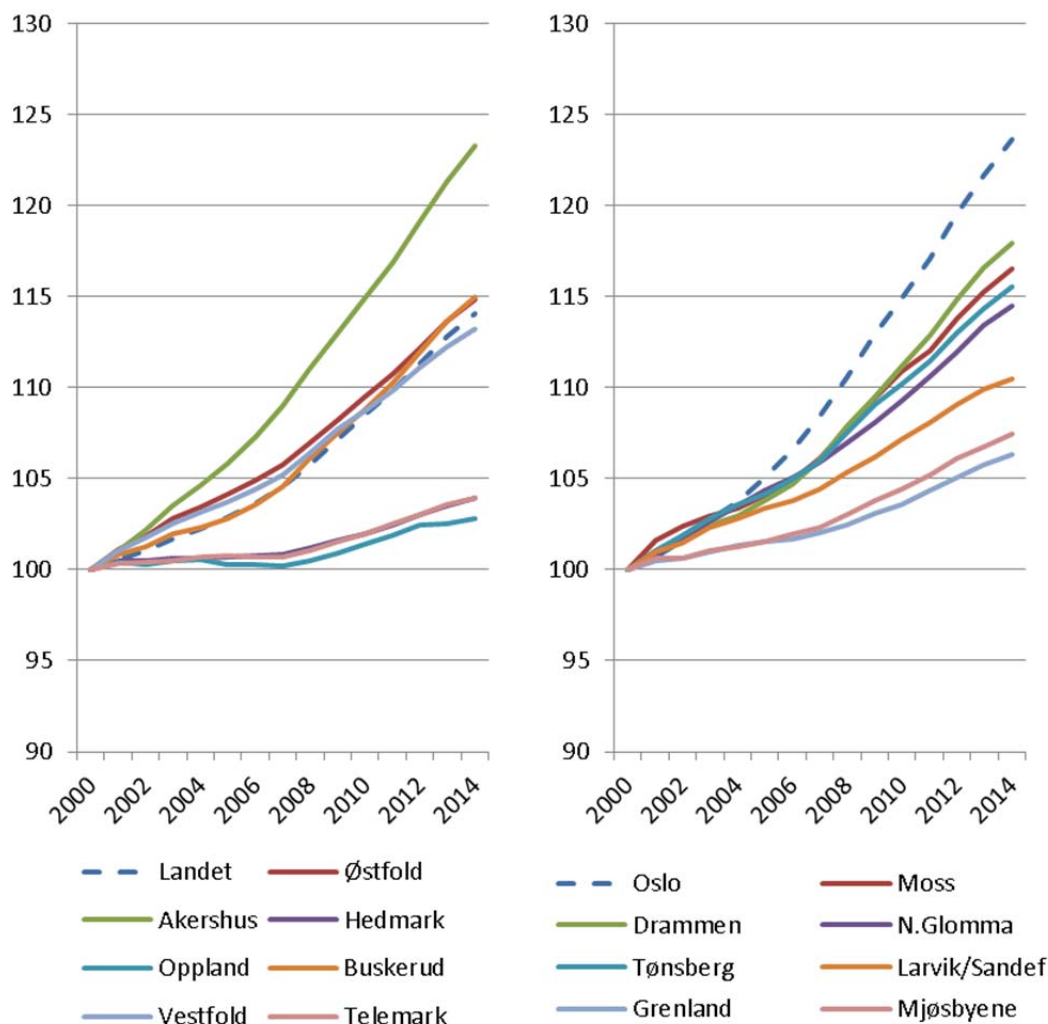
Figur 2. Befolkningsendring 2000-2014. Prosent. Stor-Osloregionen og øvrige byregioner på Østlandet.

Kilde: Østlandsforskning

I figur 3 ser vi nærmere på befolkningsutviklingen. I figuren er det presentert to sammenligninger; befolkningsutviklingen i landet sammenlignet med syv fylker på Østlandet og befolkningsutviklingen i byregionene på Østlandet. Det er svakest befolkningsutvikling i fylkene Telemark, Hedmark og Oppland, både sammenlignet med andre fylker og landet og sammenlignet mot byregionene på Østlandet. Av byregionene på Østlandet er det Grenland og Mjøsbyene som har svakest befolkningsutvikling. Veksten i disse byregionene er sterkere enn veksten i «hjemfylkene» til byregionene. I byregionen Larvik/Sandefjordregionen er veksten svakere enn i fylket Vestfold, mens den i Tønsbergregionen er sterkere. En mulig forklaring kan være kortere pendle-avstand til Oslo sammenlignet med Larvik/Sandefjord. Akershus fylke skiller seg ut med klart sterkest vekst. Tilsvarende skiller Osloregionen seg ut med klart sterkest vekst blant byregioner på Østlandet.

Figur 3. Befolkningsutvikling 2000-2014. 2000=100.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

Av tabell 2 framgår at Osloregionen, Mosseregionen og Drammensregionen har hatt en relativt sterkere vekst enn gjennomsnittet for landet. Videre ser en at for endringen siste år er mindre en gjennomsnittlig endring siste 4 år. Delregionene Indre ring og ytre ring har hatt en sterkere vekst siste fire år sammenlignet med veksten de fire foregående årene.

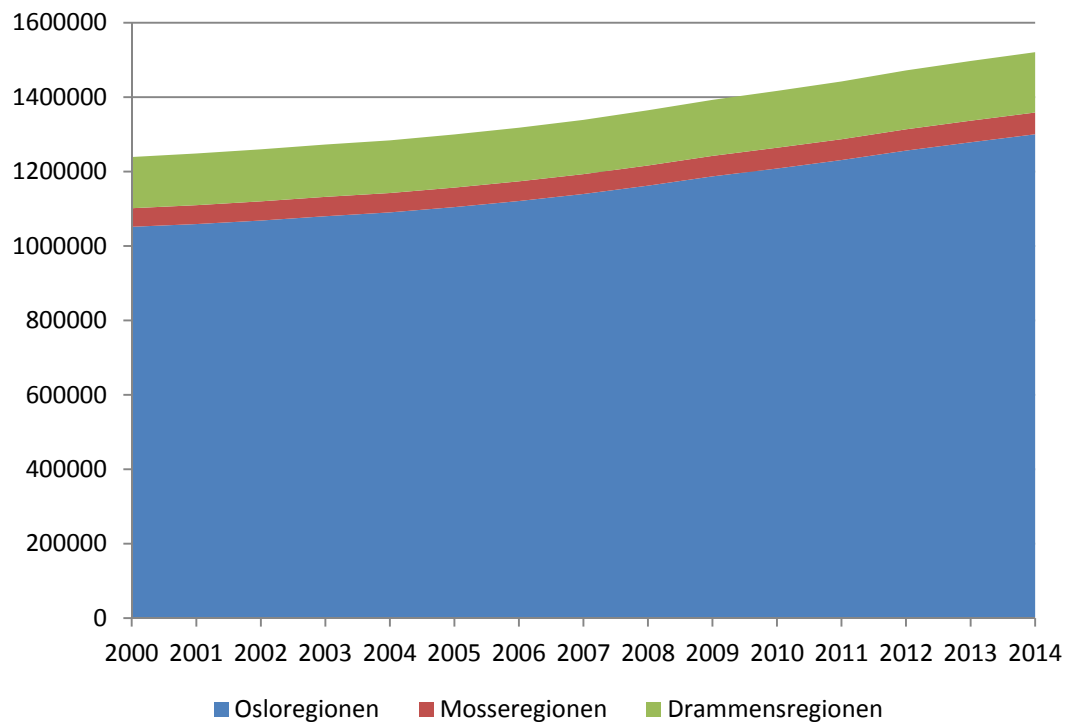
Tabell 2. Befolkningsendring 2000-2014. Landet og Stor-Osloregionen.

	Endring 2000-2014	Endring 4 siste år	Gjennomsnitt 4 siste år	Endring siste året	Endring 4 foregående
Landet	14,1 %	5,2 %	1,3 %	1,1 %	4,7 %
Stor-Osloregionen	22,7 %	7,3 %	1,8 %	1,6 %	7,5 %
Oslo	25,0 %	8,1 %	2,0 %	1,7 %	9,0 %
Indre ring	19,3 %	6,4 %	1,6 %	1,4 %	5,9 %
Ytre ring	25,5 %	7,8 %	1,9 %	1,8 %	7,5 %
Mosseregionen	16,5 %	5,1 %	1,3 %	1,1 %	5,7 %
Drammensregionen	17,9 %	6,0 %	1,5 %	1,1 %	6,2 %

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

Vi ser litt nærmere på Stor-Osloregionen. I figur 4 er befolkningsutvikling i Stor-Osloregionen for perioden 2000 til 2014 presentert. I 2014 var det en befolkning på 1,5 millioner i Stor-Osloregionen. Av disse utgjorde befolkningen i Osloregionen 85 prosent, mens befolkningen i Mosseregionen utgjorde 4 prosent og Drammensregionen 11 prosent.

Figur 4. Befolkningsutvikling Stor-Osloregionen. 2000-2014.

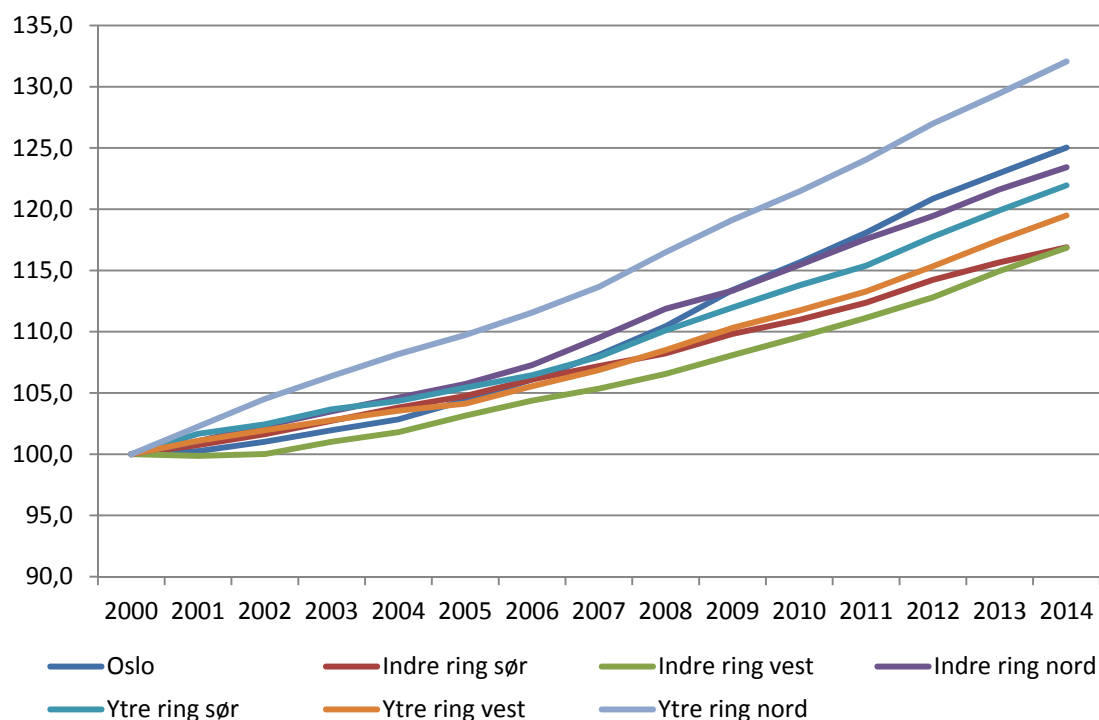

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

Befolkningen i Osloregionen i 2014 var på 1,3 millioner personer, av disse utgjorde befolkningen i Oslo i overkant av 630 000 personer. I figur 3 er befolkningsutviklingen i Osloregionen presentert for perioden 2000 til 2014. Av figuren framgår at det er særlig en region som skiller seg fra de andre delregionene, Ytre ring nord. Denne regionen har hatt en kraftigere vekst relativt sett sammenlignet med de andre delregionene. Ytre ring nord består av kommunene Aurskog-Høland, Sørums, Fet, Gjerdrum, Ullensaker, Nes, Eidsvoll, Nannestad, Hurdal og Lunner. Med unntak av Lunner kommune som ligger i Oppland, ligger alle disse kommunene i Akershus fylke.

Figur 5. Befolkningsutvikling Osloregionen. 2000-2014. 2000=100

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

2.2 Befolkningsframskrivninger

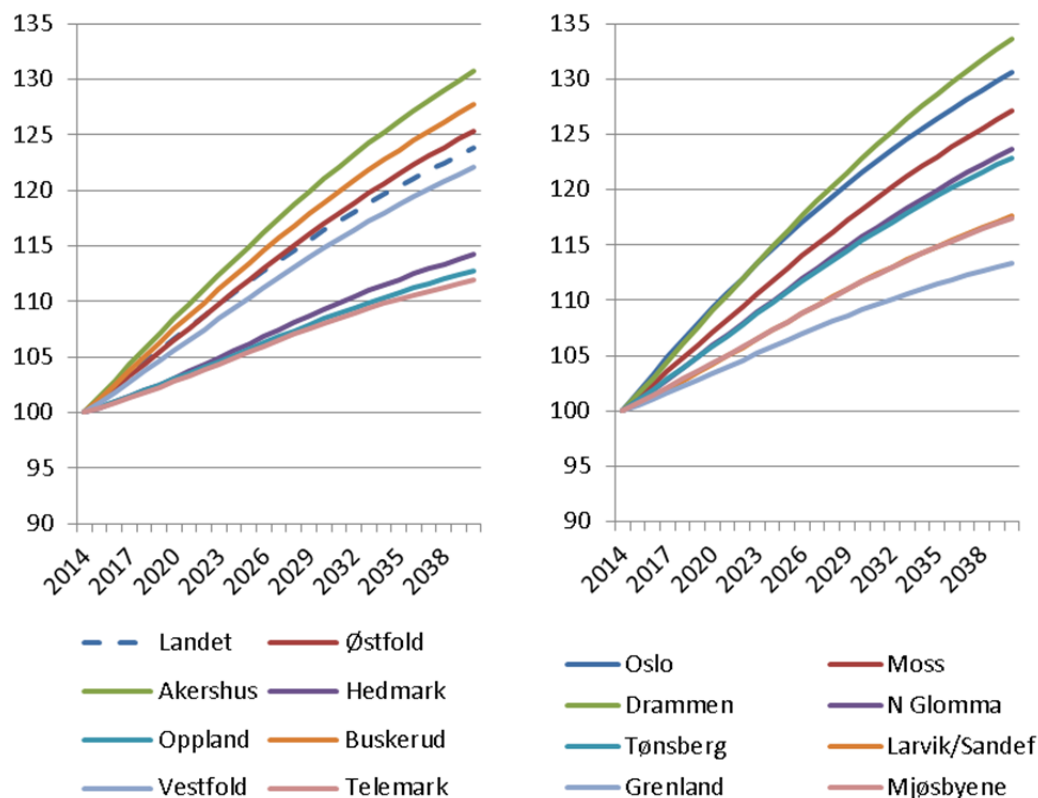
SSB lager flere alternativer for framskrivninger for befolkningsutviklingen¹. Ofte opereres det med tre alternativer; LLML, MMMM og HHMH. Hver bokstav sier noe om nivået som er lagt til grunn for hver av komponentene (i følgende rekkefølge: fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring); lav, middels eller høg. MMMM alternativet legger til grunn mellomnivået for hver av komponentene. Dette er hovedalternativet. «Lav-« og «høg-«alternativet er viktig, da det sier noe om usikkerheten i framskrivingene.

¹ Befolkningsframskrivninger 2012-2100: Hovedresultater. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/194974?_ts=1483a294018

I følge SSB vil befolkningen i Norge vokse med mer enn 50 000 årlig til og med år 2025 hvis mellomalternativet legges til grunn (MMMM). Etter 2025 forventes veksten å avta noe, men det er fortsatt befolkningsvekst hvert år fram til neste århundreskifte. Legges dette alternativet til grunn forventes folketallet i Norge å passere 6 millioner i 2031 og 7 millioner i 2065.

I figur 6 er befolkningsframskrivninger for perioden 2014-2040 presentert for landet og syv fylker, samt for de åtte byregionene på Østlandet. Telemark, Oppland og Hedmark er fylkene som skiller seg ut med svakest forventet befolkningsutvikling. Det er forventet en marginalt sterkere vekst i befolkningen i Grenland sammenlignet med «hjemfylket» Telemark. Byregionene Larvik/Sandefjord og Mjøsbyene er forventet tilnærmet helt lik vekst i befolkningen, som også er sterkere enn «hjemfylkene» Vestfold, Hedmark og Oppland. Buskerud og Drammensregionen er interessant. Det er forventet en relativt sterkere vekst i Drammensregionen sammenlignet med Osloregionen fra rundt 2025.

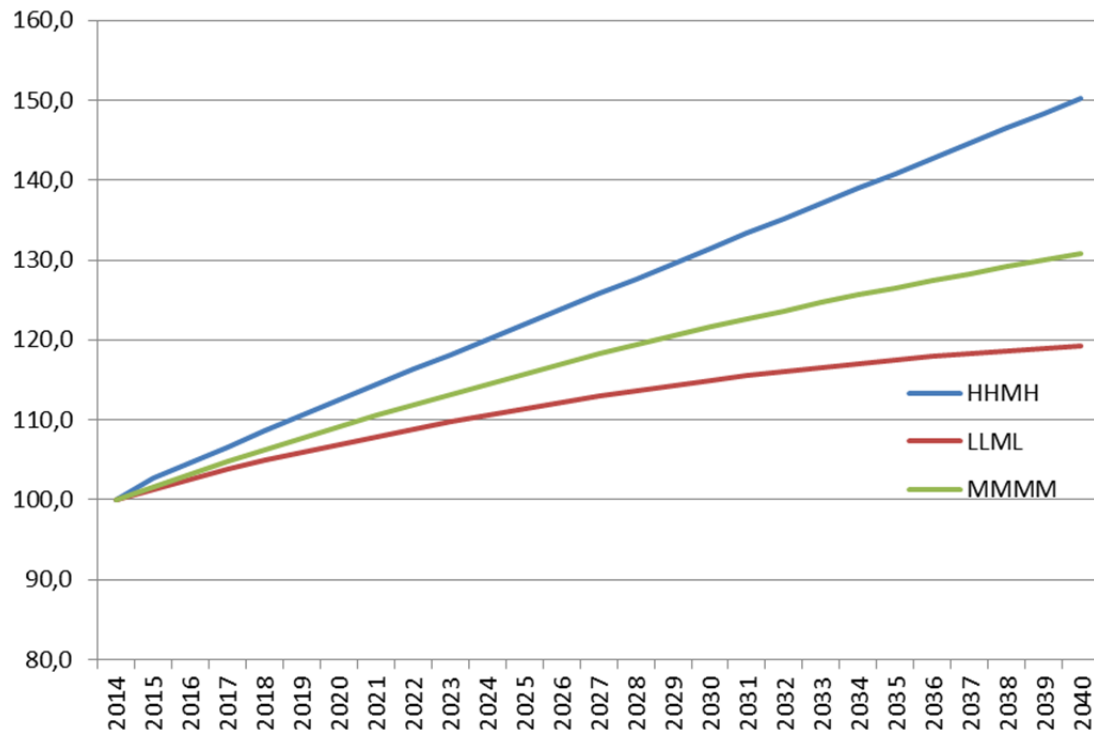
Figur 6. Befolkningsframskrivninger. 2014-2040. 2014=100

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

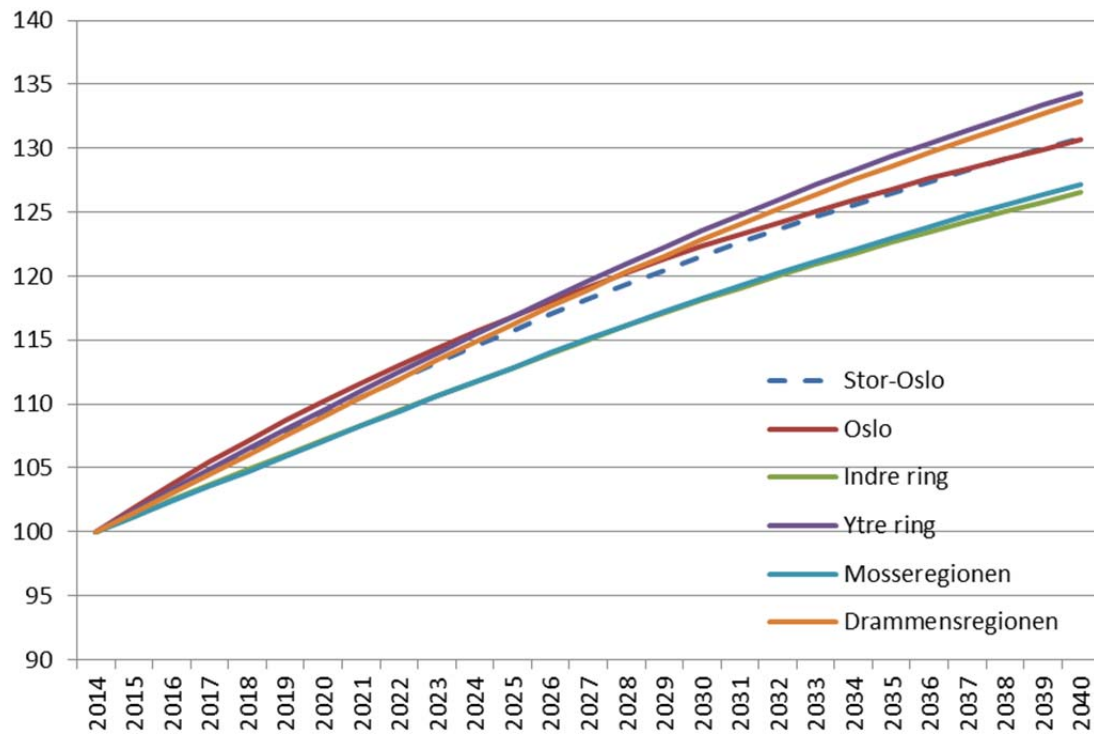
I figur 7 er ulike alternativer for befolkningsframskriving for perioden 2015-2040 for Stor-Osloregionen presentert. Befolkningen i år 2014 er satt lik 100. Av figuren framgår at veksten avtar /flater ut mot 2040 for MMMM- og LLML-alternativene. Av figur 8 framgår at rundt 2030 er det forventet en sterkere vekst i Drammensregionen og Ytre ring rundt Oslo kommune sammenlignet med Oslo kommune og totalt for Stor-Osloregionen.

Figur 7. Befolningsframskriving 2015-2040. Stor-Osloregionen.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

Figur 8. Befolningsframskriving Stor-Osloregionen og den enkelte region. 2014-2040. MMMM

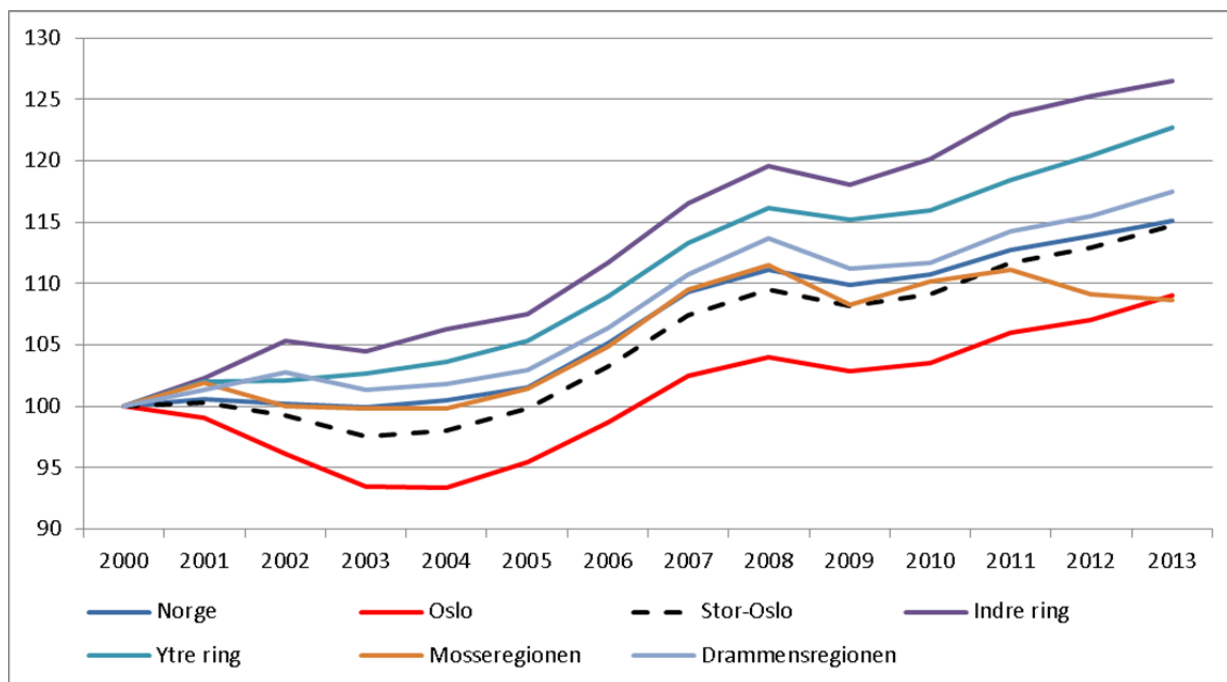
Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

3 SYSSELSETTING

I Norge var det 2 597 078 sysselsatte i 2013. Norge har hatt en sysselsettingsvekst på 15 prosent fra 2000 og fram til i dag. I Oslo kommune er det 448 452 sysselsatte, som utgjør 52 prosent av de 833 153 sysselsatte i Stor-Oslo. Oslo kommune har i samme periode hatt en sysselsettingsvekst på 9 prosent, mens omlandet rundt Oslo (de andre regionene i Stor-Oslo) har hatt en vekst på 22 prosent. Den indre ringen av Stor-Oslo har den sterkeste veksten på 26 prosent. Oslo kommune har sysselsettingsfall frem til 2003 og de passerer samme antall sysselsatte som i 2000 først i 2007.

Figur 9. Utvikling i antall arbeidsplasser i Oslo, Stor-Oslo og Norge, 2000-2013, indeks 2000=100.

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

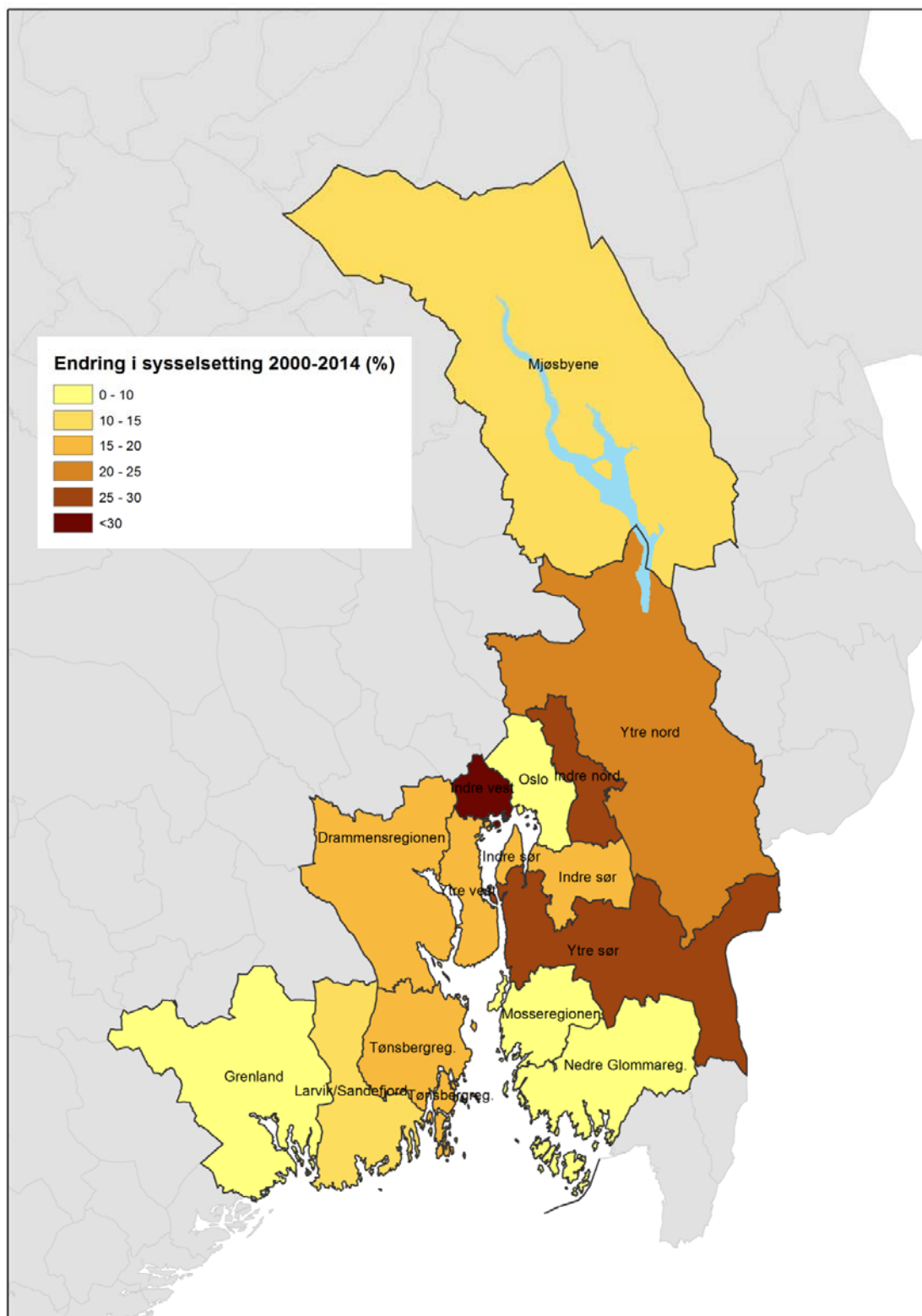
Samtlige av regionene har sysselsettingsvekst de siste 4 årene. Til sammenligning var sysselsettingsveksten kraftigere de 4 foregående årene. Oslo kommune, Ytre ring av Stor-Oslo og Drammensregionen har hatt sterkere vekst siste året enn den gjennomsnittlige årlige veksten de 4 siste årene.

Tabell 3: Endringer i antall sysselsatte i perioden 2000-2013

	Endring 2000-2013	Endring 4 siste år	Gjennomsnitt 4 siste år	Endring siste året	Endring 4 foregående
Norge	15 %	4,8 %	1,2 %	1,1 %	8,2 %
Stor-Oslo	15 %	6,1 %	1,5 %	1,6 %	8,4 %
Oslo	9 %	6,0 %	1,5 %	1,8 %	7,8 %
Indre ring	26 %	7,1 %	1,8 %	1,0 %	9,8 %
Ytre ring	23 %	6,5 %	1,6 %	1,9 %	9,3 %
Mosseregionen	9 %	0,3 %	0,1 %	-0,5 %	6,7 %
Drammensregionen	18 %	5,7 %	1,4 %	1,7 %	8,0 %

Endringen i sysselsettingen er også presentert i figur 10.

Figur 10. Endring i sysselsetting i perioden 2000-2014 (tilsvarende 4.kv 2013). Prosent.

Kilde: Østlandsforskning

3.1 Næringsstruktur og vekstkraft – skift-andelsanalyse

I alle næringer vil en finne bedrifter som går bra, mens andre bedrifter går dårlig. Når en samler bedrifter i næringsgrupper, eller bransjer, og ser utviklingen over noen år, vil en likevel se at noen næringer er i framgang, mens andre er i tilbakegang. En vil også se at veksten, eller tilbakegangen, for eksempel målt med sysselsettingstall, varierer fra kommune til kommune. På lokalt nivå (region/kommune) vil noe av den samlede veksten skyldes en gunstig næringsstruktur, dvs. stort innslag av næringer som er i framgang nasjonalt, og kanskje internasjonalt. Tilsvarende vil en eventuell tilbakegang dels skyldes at kommunen har stort innslag av næringer som stagnerer eller går tilbake nasjonalt. Det er altså en nær sammenheng mellom næringsstruktur og vekst/tilbakegang i sysselsettingen i en kommune.

Likevel er det selvsagt ikke slik at næringsstrukturen på et gitt tidspunkt er helt bestemmende for framtidig næringsutvikling i en kommune. Kommunen kan ha bedrifter som bidrar til at sysselsettingen i enkelte næringer har en utvikling som avviker fra den gjennomsnittlige, nasjonale endringen for denne næringen. Blant kommuner som i utgangspunktet har samme næringsstruktur, vil vi over noen år kunne finne enkelte "vinnerkommuner", mens andre taper terreng. Koplingen mellom næringsstruktur og sysselsettingsendringer blir ofte studert ved hjelp av skift-andelsanalyser. I slike analyser blir de lokale (kommunale/regionale) sysselsettingsendringene splittet opp i tre komponenter:

- En komponent som kan sies å være kommunens andel av den samlede nasjonale endringen i sysselsettingen, summert over alle næringer.
- En "strukturkomponent" som sier noen om hvor stor del av sysselsettingsendringene som kan tilskrives kommunens næringsstruktur.
- En "konkurransekomponent" som sier noe om hvor stor del av endringene som kan tilskrives kommunens gevinst/tap av "markedsandeler" (skift), sett i forhold til den nasjonale endringstakten.

Hvordan en kommune kommer ut på struktur- og konkurransekomponentene kan være en indikasjon på kommunens vekstkraft. En kommune som kommer ut på plussida både på strukturkomponent og konkurransekomponent kan sies å ha en sterk vekstkraft. Kommer kommunen ut med minusverdier på begge, vil det, i alle fall på kort sikt, være vanskelig å snu dette til en positiv utvikling.

I våre skift-andelsanalyser bruker vi "sysselsatte etter arbeidssted" som indikator på vekst/tilbakegang i en kommune, og vi bruker den gjennomsnittlige nasjonale veksten i de enkelte næringer som referansebane. På kommunenivå vil etablering/nedlegging/sterk vekst eller tilbakegang i enkeltbedrifter kunne slå sterkt ut på sysselsettingen. Dette gjelder særlig når en ser på enkelt næringer.

For at analysen skal bli mer robust, bruker vi en grov næringsinndeling, med 16 næringer. I næringsstatistikken opereres det med en ufordeltpost, som utgjør om lag 1 prosent av samlet sysselsetting i de fleste regionene. Denne posten er ikke med i analysene. På kommunenivå vil etablering/nedlegging/sterk vekst eller tilbakegang i enkeltbedrifter kunne slå sterkt ut på sysselsettingen. Dette gjelder særlig når en ser på enkelt næringer. Analysene baserer seg på sysselsettingstall for årene 2008 og 2013. 2008 er valgt fordi det da ble gjort noen endringer i SSBs sysselsettingsstatistikk og/eller i SSBs Standard for næringsgruppering. Tidligere år er dermed ikke direkte sammenlignbare på næringsnivå med 2013. Analysen av endringer 2008-2013 er en ren "regnskapsmessig" oppsplitting eller dekomponering av sysselsettingsendringene på regionnivå. Avvik fra den gjennomsnittlige nasjonale vekstraten splittes i en andel eller strukturkomponent, og en skift- eller konkurransekomponent.

Tabell 4: Skift-andelsanalyse for Oslo, resten av Stor-Oslo og regionene som inngår i Stor-Oslo; Indre ring, Ytre ring, Mosseregionen og Drammensregionen.²

	Regioner				
	Oslo	Indre ring	Ytre ring	Mosse-regionen	Drammens-regionen
A Faktisk sysselsettingsendring 2008-13	20 389	8 666	6 805	-438	2 320
Endring 2008-2013.	4,90 %	5,80 %	5,70 %	-1,80 %	3,40 %
B Forventet endring ut fra nasjonalt gjennomsnitt	16 293	5 837	4 703	948	2 673
C Forventet endring korrigert for kommunens nærings-sammensetning	20 025	6 388	3 566	690	2 180
D Avvik fra forventet nasjonal vekst (A-B)	4 096	2 829	2 102	-1 386	-353
E Strukturkomponent (C-B)	3 732	551	-1 137	-258	-493
F Konkurransekomponent (A-C)	364	2 278	3 239	-1 128	140

I tabell 4 ser en at det kun er Mosseregionen blant regionene som hadde sysselsettingsnedgang (sysselsatte etter arbeidssted, dvs. fall i antall arbeidsplasser) i perioden 2008-2013.

Vi forklarer tabell 4 med Oslo kommune som eksempel.

Faktisk sysselsettingsendring (Oslo 20 389) viser den faktiske veksten i antall arbeidsplasser fra 2008 til 2013.

Forventet endring ut fra nasjonalt gjennomsnitt (Oslo 16 293) viser hva sysselsettingsveksten ville vært om regionen hadde hatt samme vekstrate som den gjennomsnittlige nasjonale vekstraten, summert over alle næringer.

² Holder arbeidskrafttjenester og ufordelt utenfor.

Forventet endring korrigert for kommunens nærings sammensetning (Oslo 20 025) er den veksten regionen ville hatt om alle næringer i regionen hadde fulgt den nasjonale vekstraten for de samme næringene.

Avvik fra forventet nasjonal vekst (Oslo 4 096) viser avviket mellom den faktiske veksten i regionen 2008-2013 og den veksten regionen ville hatt om den hadde fulgt gjennomsnittlig nasjonal vekst. Gjennom skift-andelsanalysen splittes dette avviket i to komponenter; en strukturkomponent og en konkurransekomponent.

Strukturkomponenten (Oslo 3 732) er den delen av det regionale avviket som kan forklares med regionens næringsstruktur. Har regionen stort innslag av næringer som er i nasjonal tilbakegang, vil denne komponenten være negativ. I vårt tilfelle er det slik for Ytre ring, Mosseregionen og Drammensregionen.

Konkurransekomponenten (Oslo 364) er et uttrykk for hvor stor del av det regionale avviket som kan tilskrives regionenes gevinst/tap av "markedsandeler" (skift), sett i forhold til de nasjonale vekstratene, og korrigert for den næringsstrukturen regionen har. Her har kun Mosseregionen negativt tall. Det betyr at de øvrige regionene mister arbeidsplasser fordi de taper i forhold til andre regioner med samme næringsstruktur. Det at disse regionene har negative tall på konkurransekomponenten er selvsagt alvorlig med tanke på framtidig vekst. Næringsstrukturen er det lite å gjøre med, i alle fall på kort sikt, og den er da også for de fleste regioner gunstig. Spørsmålet er da om, og i tilfelle hvordan, en kan styrke bedriftene slik at tapet av markedsandeler (konkurransekomponenten) blir stoppet.

Nedenfor i tabell 5 og 6 ser vi hvordan de ulike næringene har utviklet seg og hvordan de utvikler seg i forhold hvordan de ulike næringene utvikler seg på landsbasis. Oslo kommunen har tilbakegang og vekst i de samme næringene som på landsbasis. På landsbasis er det sysselsettingsnedgang i primærnæringene, industri, varehandel, transport og lagring og finansiering og forsikring. Sysselsettingsnedgangen er større i Oslo innen primærnæringene, varehandel og transport og lagring enn ellers i landet. I vekstnæringene i Oslo er sysselsettingsveksten svakere innen utvinning, undervisning og helse- og sosialtjenester enn landet for øvrig. I Oslo er det en vekst på 20 prosent innen bergverk og utvinning, mens på landbasis har det vært en dobling av antall sysselsatte i samme periode. Oslo har en vekst på 15 prosent innen overnatting og serveringsvirksomhet, som er betydelig mer enn de nasjonale trendene skulle tilsi. De næringsgruppene hvor det er størst økning i antall arbeidsplasser er offentlig administrasjon, forsvar og sosialforsikring, teknisk tjenesteyting og helse- og sosialtjenester.

Tabell 5: Endringer i næringsstrukturen i Oslo og resten av Stor-Oslo. Sysselsettingsendring 2008-2013 og konkurransekomponenten.

	Oslo		Resten av Stor-Oslo	
	Endring 2008-2013	Konkurransekomponenten	Endring 2008-2013	Konkurransekomponenten
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	-38 %	-133	-20 %	-177
05-09 Bergverksdrift og utvinning	20 %	-249	48 %	-75
10-33 Industri	-4 %	986	-15 %	-1528
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	35 %	639	23 %	205
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	10 %	177	15 %	1730
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	-6 %	-1 959	0 %	2295
49-53 Transport og lagring	-8 %	-1 468	1 %	912
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	15 %	1 365	11 %	554
58-63 Informasjon og kommunikasjon	4 %	-320	10 %	809
64-66 Finansiering og forsikring	-3 %	393	7 %	519
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	13 %	704	5 %	-1404
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	9 %	-3	13 %	556
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	16 %	708	12 %	-397
85 Undervisning	4 %	-381	8 %	619
86-88 Helse- og sosialtjenester	8 %	-232	8 %	39
90-99 Personlig tjenesteyting	10 %	138	8 %	-130

Samtlige av de andre regionene i Stor-Oslo har også sysselsettingsnedgang innen primærnæringene og industrien, som ellers i landet. Den indre ringen av Stor-Oslo, Mosseregionen og Drammensregionen har som landet for øvrig sysselsettingsnedgang innen varehandel mens den Ytre ringen av Stor-Oslo har en sysselsettingsvekst på 4 prosent. I resten av Stor-Oslo er det sysselsettingsvekst innen transport og lagring. På landsbasis er det en sysselsettingsnedgang på 5 prosent innen finansiering og forsikring. Oppsummert er det en sysselsettingsvekst på 7 prosent i resten av Stor-Oslo, men her er det avvikende utvikling i de 4 regionen. I den Indre og ytre ringen i Stor-Oslo er det sysselsettingsvekst, mens det er sysselsettingsnedgang i Mosseregionen og Drammensregionen. De to næringsgruppene som har størst økning i antall sysselsatte er helse- og sosialtjenester og bygg og anleggsbransjen. I Drammensregionen og den Ytre ringen av Stor-Oslo er veksten på over 20 prosent innen bygg og anlegg.

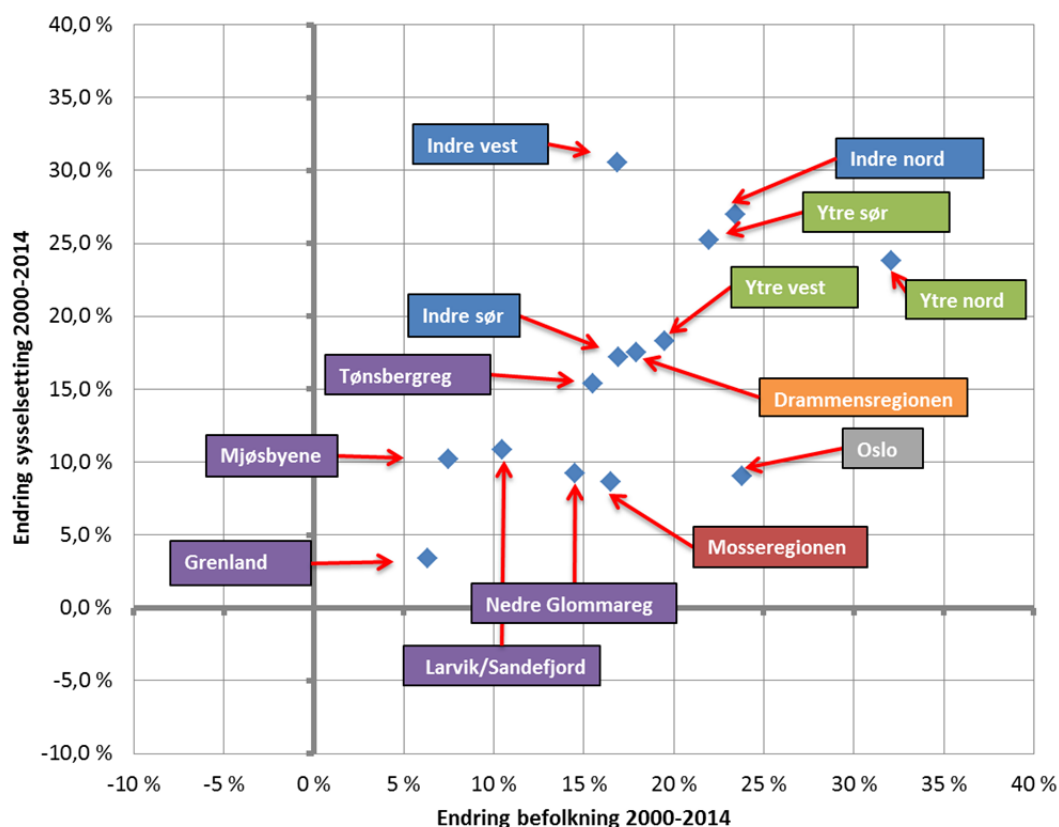
Tabell 6: Endringer i næringsstrukturen i regionene i Stor-Oslo; Indre ring, ytre ring, Mosseregionen og Drammensregionen. Sysselsettingsendring 2008-2013 og konkurransekomponenten (konk. Komp.).

	Indre ring		Ytre ring		Mosseregionen		Drammensregionen	
	Endring 2008-2013	Konk. – komp.	Endring 2008-2013	Konk. – komp.	Endring 2008-2013	Konk. – komp.	Endring 2008-2013	Konk. – komp.
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	-37 %	-192	-15 %	80	-15 %	9	-23 %	-74
05-09 Bergverksdrift og utvinning	48 %	-68	46 %	-23	13 %	-9	77 %	24
10-33 Industri	-17 %	-678	-15 %	-572	-31 %	-709	-4 %	432
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	-4 %	-145	24 %	77	28 %	28	54 %	245
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	11 %	173	23 %	1205	-8 %	-397	21 %	749
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	-2 %	526	4 %	1754	-5 %	-99	-2 %	114
49-53 Transport og lagring	0 %	220	2 %	522	3 %	54	1 %	115
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	23 %	556	1 %	-194	9 %	18	17 %	174
58-63 Informasjon og kommunikasjon	14 %	1 042	-3 %	-165	9 %	19	-3 %	-87
64-66 Finansiering og forsikring	15 %	515	14 %	134	-8 %	-9	-17 %	-121
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	1 %	-1 410	11 %	12	3 %	-92	13 %	86
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	25 %	792	6 %	-130	12 %	32	4 %	-138
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	12 %	-147	17 %	198	8 %	-86	4 %	-362
85 Undervisning	9 %	280	8 %	209	12 %	101	6 %	30
86-88 Helse- og sosialtjenester	11 %	884	10 %	301	10 %	75	0 %	-1220
90-99 Personlig tjenesteyting	8 %	-69	5 %	-170	-1 %	-65	17 %	175

4 SYSSELSETTING OG BEFOLKNINGSUTVIKLING

I figur 11 og 12 har vi satt sammen endring i befolkning og sysselsetting³ i en figur. I figur 11 har vi presentert Stor-Osloregionen (Oslo, Indre og Ytre ring, Drammensregionen og Mosseregionen) samt øvrige byregioner på Østlandet. Felles for alle er at det har vært vekst i både befolkning og sysselsetting i perioden. I figur 12 har vi presentert tilsvarende for Oslo kommune og fylker på Østlandet. Telemark, Hedmark og Oppland skiller seg ut med klart svakest vekst både når det gjelder befolkning og sysselsetting. Akershus og Østfold har hatt en tilnærmet lik vekst i befolkning og sysselsetting i perioden. Akershus skiller seg ut ved å ha klart sterkest vekst både for befolkning og sysselsetting.

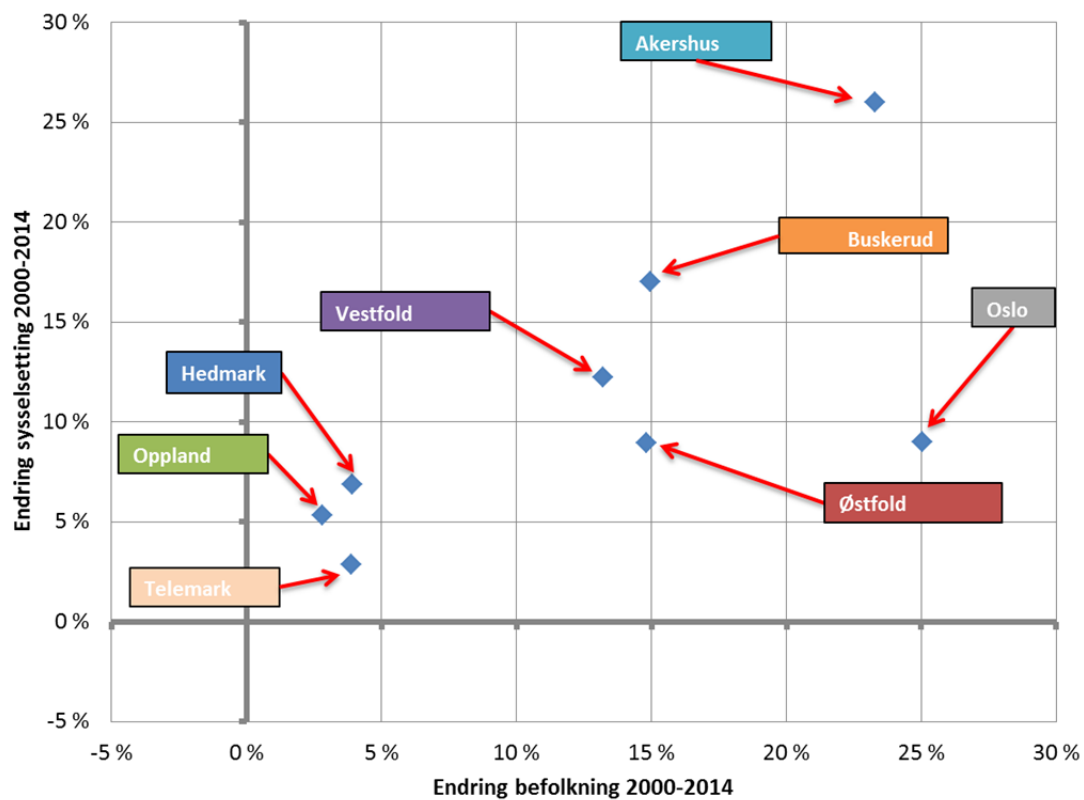
Figur 11. Endring i sysselsetting og befolkning i perioden 2000-2014. Stor-Osloregionens delregioner og andre byregioner på Østlandet

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

³ Sysselsetting per 4.kvartal 2013 er satt lik sysselsetting 2014

Figur 12. Endring i sysselsetting og befolkning i perioden 2002-2014. Oslo og fylker på Østlandet

Kilde: Østlandsforskning på grunnlag av SSB

Vedlegg 1: Stor-Osloregionen

		Folketall 2014	Folketall 2040 MMMM	Forventet endring
Stor-Osloregionen	46 kommuner	1 520 817	1 988 597	31
Oslo	0301 Oslo	634 463	828 820	31
Indre ring	9 kommuner	328 384	415 564	27
Ytre ring	24 kommuner	337 197	452 893	34
Mosseregionen	4 kommuner	58 491	74 380	27
Drammensregionen	8 kommuner	162 282	216 940	34
Indre ring sør	4 kommuner			
	0213 Ski	29 542	37 455	27
	0216 Nesodden	18 297	22 557	23
	0217 Oppegård	26 255	32 354	23
	0229 Enebakk	10 626	12 484	17
Indre ring vest	1 kommune			
	0219 Bærum	118 588	142 346	20
Indre ring nord	4 kommuner			
	0228 Rælingen	16 806	23 282	39
	0230 Lørenskog	34 697	45 310	31
	0231 Skedsmo	51 188	69 856	36
	0233 Nittedal	22 385	29 920	34
Ytre ring sør	11 kommuner			
	0119 Marker	3 596	4 022	12
	0121 Rømskog	672	655	-3
	0122 Trøgstad	5 366	6 756	26
	0123 Spydeberg	5 620	7 468	33
	0124 Askim	15 430	19 013	23
	0125 Eidsberg	11 323	14 486	28
	0127 Skiptvet	3 727	5 122	37
	0138 Hobøl	5 187	8 046	55
	0211 Vestby	15 944	22 287	40
	0214 Ås	17 969	28 222	57
	0215 Frogn	15 671	18 891	21
Ytre ring vest	3 kommuner			
	0220 Asker	58 338	70 207	20
	0627 Røyken	20 621	28 615	39
	0628 Hurum	9 330	10 037	8

		Folketall 2014	Folketall 2040 MMMM	Forventet endring
Ytre ring nord	10 kommuner			
	0221 Aurskog-Høland	15 500	20 141	30
	0226 Sørums	16 918	26 147	55
	0227 Fet	11 048	14 932	35
	0234 Gjerdrum	6 292	8 535	36
	0235 Ullensaker	32 438	50 260	55
	0236 Nes (Ak.)	20 164	26 372	31
	0237 Eidsvoll	22 689	32 277	42
	0238 Nannestad	11 707	15 770	35
	0239 Hurdal	2 695	2 906	8
	0533 Lunner	8 952	11 726	31
Mosseregionen	4 kommuner			
	0104 Moss	31 308	38 589	23
	0135 Råde	7 104	8 645	22
	0136 Rygge	15 101	19 386	28
	0137 Våler (Østf.)	4 978	7 760	56
Drammensregionen	8 kommuner			
	0602 Drammen	66 214	87 007	31
	0624 Øvre Eiker	17 919	25 208	41
	0625 Nedre Eiker	23 811	31 118	31
	0626 Lier	25 175	35 019	39
	0702 Holmestrand (-1963)	10 456	13 788	32
	0711 Svelvik	6 580	7 856	19
	0713 Sande (Vestf.)	9 036	13 194	46
	0714 Hof	3 091	3 750	21

Øvrige byregioner Østlandet		Folketall 2014	Folketall 2040 MMMM	Forventet endring
Nedre Glommaregionen	4 kommuner:	89951	113557	
	0105 Sarpsborg	54059	64566	19
	0106 Fredrikstad	77591	98697	27
	0111 Hvaler	4386	5249	20
	0128 Rakkestad	7974	9611	21
Tønsbergregionen	7 kommuner:	121003	148701	
	0704 Tønsberg	41550	53273	28
	0701 Horten	26751	31477	18
	0716 Re	9144	11543	26
	0719 Andebu	5719	8036	41
	0720 Stokke	11509	13919	21
	0722 Nøtterøy	21403	25006	17
	0723 Tjøme	4927	5447	11
Larvik/Sandefjordregionen	3 kommuner:	90694	106670	
	0706 Sandefjord	44976	55573	24
	0709 Larvik	43258	48191	11
	0728 Lardal	2460	2906	18

<i>Grenland</i>	<i>5 kommuner:</i>	<i>112195</i>	<i>127120</i>	
	0805 Porsgrunn	35516	41030	16
	0806 Skien	53439	62166	16
	0811 Siljan	2404	2400	-0
	0814 Bamble	14193	14670	3
	0819 Nome	6643	6854	3
<i>Mjøsbyene</i>	<i>10 kommuner:</i>	<i>186141</i>	<i>218599</i>	
	0403 Hamar	29520	35129	19
	0501 Lillehammer	27028	32251	19
	0502 Gjøvik	29668	35492	20
	0412 Ringsaker	33463	39376	18
	0415 Løten	7546	9103	21
	0417 Stange	19737	23502	19
	0521 Øyer	5090	5758	13
	0522 Gausdal	6237	6651	7
	0528 Østre Toten	14777	16440	11
	0529 Vestre Toten	13075	14897	14

Osloregionen, Kort om utvikling i befolkning og sysselsetting

Notatet gir utfyllende informasjon og dokumentasjon til ppt-presentasjonen som omfatter befolkningsutvikling og utvikling i sysselsettingen for Stor-Osloregionen og øvrige byregioner på Østlandet samt fylker på Østlandet. Det er gjennomført en Shift-andelsanalyse for Stor-Osloregionen.

ØF-notat 15/2014

ISSN nr: 0808-4653